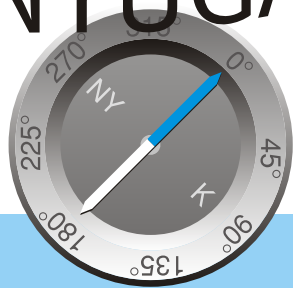

NYUGAT-MECSEKI Tájéoló

Bakonya, Boda, Bükkösd, Cserdi, Cserkút, Helesfa, Hetvehely, Kővágószőlős, Kővágótöttös

Az atomenergia jelene és jövője

Ismeretterjesztő konferencia Győrött

2009. május 21-én, délelőtt 10-kor zsúfolásig megtelt a győri Széchenyi István Egyetem nagy előadóterme. A Tudományos Ismeretterjesztő Társulás (TIT) Stúdió egyesülete és az Országos Atomenergia Hivatal (OAH) által közösen szervezett ismeretterjesztő konferencia az „Atomenergiáról – mindenkinek” programsorozat állomása volt. Érdekes előadást tartott Dr. Hegyháti József is. Az RHK Kft. ügyvezető igazgatója több száz érdeklődőnek beszélt a nagy aktivitású hulladékok elhelyezéséről.

A főként egyetemi oktatókból és diákokból álló közönség a nukleáris energetika jó néhány kérdéskörével megismerkedhetett. Az előadások sorát Dr. Koblinger László, az OAH főigazgató-helyettese nyitotta, aki „Sugárzó környezetünk” címmel a természetes radioaktivitásról beszélt, majd Dr. Lux Iván, az OAH főigazgató-helyettese az atomerőművek biztonságos működését szavatoló hivatal tevékenységét mutatta be. Az atomenergia 21. században betöltött szerepéről Dr. Czifrus Szabolcs,

Természetesen együtt is teltház fogadta a Győrbe látogató szakembereket

Dr. Rónaky József, az Országos Atomenergia Hivatal főigazgatója is izgalmas előadást tartott Győrött

a Budapesti Műszaki Egyetem Nukleáris Technikai Intézetének munkatársa tartott érdekes előadást.

A szünet után Dr. Rónaky József, az OAH főigazgatója „Atomsorompó a nukleáris terrorizmusnak is!” címmel a lehetséges nukleáris terrorizmus kivédésének egyezményes, illetve gyakorlati lehetőségeiről szólt.

Ezután Dr. Hegyháti József, az RHK Kft. ügyvezető igazgatója beszélt a nagy aktivitású radioaktív hulladékok elhelyezésének problematikájáról. Előadásának egyik lehangsúlyosabb kijelentése az volt, hogy az évente keletkező hulladék mennyiségéhez képest elenyészően kevés a radioaktív hulladék – viszont ennek „minden grammját” nyilvántartják.

(Folytatás a 4. oldalon)

A közvélemény a kutatások mellett

Nőtt az NymTIT ismertsége a térségben

Tavasszal lezajlott a kétévente megrendezésre kerülő térségi közvélemény-kutatás. A Nyugat-mecseki TIT 9 településén összesen 801 megkérdezett válaszából, ismét egy átfogó képet kaphatott mindenki, aki fontosnak tartja a környék településein élők véleményét.

A radioaktív hulladékok ismerete megfelelő szinten van, a helyi lakosok tisztában vannak azzal, hogy nem csak atomerőművekben, hanem az élet más területein is keletkeznek ilyen típusú hulladékok, pl. kórházak, kutatólaborok, stb. Itt egyedül akkor válaszolt hibásan a többség, amikor azt állították, hogy minden radioaktív hulladék nagyon veszélyes. Hiszen a valóságban több kategória is létezik ennek megállapítására. A hulladékkezeléssel kapcsolatban a nagy többség tisztában van azzal, hogy Magyarországon a radioaktív hulladékokat hol és miben tárolják. Ezekben a témákban a nyugat-mecsekiek sokkal tájékozottabbak, mint az átlagos magyar és európai válaszadók.

A további válaszokból kiderül, hogy a többség (67%) még mindig kellemes nosztalgiával gondol az uránbánya itteni működésére. Ez a vélemény csak erősödött 2007 óta (61,9%). Az atomenergia szükségességének megítélésében egyértelmű a társulás településein élők tájékozottságon alapuló támogató szándéka. Az itt élők véleménye szerint az atomenergia lehetővé teszi az európai országok számára, hogy energiaforrásaikat változatosabbá tegyék, és hogy csökkenthessék az olajtól való függőséget, valamint azzal is egyetértenek, hogy az energiatermelés ezen módja kevesebb üvegházhatást előidéző gázt bocsát ki, mint más energiaforrások, például az olaj vagy a szén.

(Folytatás az 5. oldalon)

BAKONYA

A hagyományoknak megfelelően június első szombatján rendezték meg a gyermek- és falunapot Bakonyán. A délelőtti programok a gyermekeknek száltak, volt légvár, arcfestés, lángos és üdítő is ingyen. Ezután egy kiadós ebéd várta a vendégeket és a falu lakóit, miközben a színpadon lezajlottak a kulturális programok. A gyerekek megmutathatták ki miben ügyes, volt vers-, próza-, ének- és táncbemutató is. A délutáni kulturális programok alatt a színpadra hívták a foci kupa résztvevőit, a főzőversenyen indulókat és a legjobb borok gazdáit is. Számukra értékes jutalmakat adtak át a szervezők, igazi júnialis hangulat volt Bakonyán.

BODA

Április 29-én tartotta soron következő gyűlését a Nyugat-mecseki Társadalmi Információs és Területfejlesztési Társulás, a bodai faluházban. Kovács Győző, az NymTIT elnöke tájékoztatta a társulás tagjait a folyóügyekről, majd a márciusi közvélemény-kutatás összefoglaló jelentését is megtekinthették és meghallgathatták a települések polgármesterei.

Ismét eltelt egy év, és a hagyományok szerint május 2-án ünnepelték a település megalakulásának évfordulóját. A község neve a Boda, Buda, Budimér szláv eredetű személynévből származik. 1219 óta, II. András idejétől vannak róla írásos feljegyzések. Így idén a település a 790. születésnapját ünnepli.

Az ünnepségen részt vettek a Nyugat-mecseki Társadalmi Információs és Területfejlesztési Társulás tagtelepüléseinek polgármesterei, valamint a térség országgyűlési képviselője, Paizs József, Szigetvár város polgármestere is. Az eseményen felszólalt Boda erdélyi partnertelepülésének, Csíkrákosnak a polgármestere is. Császár Attila rövid beszédében a közös együttműködési lehetőségeket emelte ki a gazdasági és a

FALVAK HÍREI

kulturális élet területén. A délutáni kulturális programok zárásaként az Apostol együttes adott koncertet.

Elkészültek a település két játszótérének felújításával. Az eszközöket különböző vetélkedőkkel avatták fel, melyen az önkormányzat ajándékokat is adományozott. Az egyik játszótéren egy faházat is felállítottak, amelyet a településen élő gyermekek fognak kifesteni.

Június közepén hatalmas vihar tombolt végig a térség településein. Bodán és a környező falvakban is dió nagyságú jég esett, hatalmas anyagi károkat okozva. Nagyon sok ház és középület teteje megrongálódott, de az autókat sem kímélte a vihar. A bodai templom tetejét 50 négyzetméteren szakította be jégeső. A település a pénzügyi tartalék felhasználásával igyekszik fedezni a helyreállítási munkákat.

BÜKKÖSD

Remek borokat bírálhatott a zsűri az április 18-án megrendezett hagyományos Bükkösi Borversenyen. A korábbi évekhez hasonlóan az idén is neves villányi és siklósi szakemberek részvételével zajlott a borok értékelése. A szakemberek elmondták, hogy a legtöbb hiba a bor tárolásával és a kénezés használatával volt. Ettől eltekintve 5 aranyérmet osztottak ki, valamint 13 ezüst és 6 bronz minősítés született. Az év bora kitüntető címet Diós Tibor 2008. évi vegyes fehérbora kapta.

Idén az Országos Távlovas és Távhajtó Bajnoksághoz igazodva, június 6-án került megrendezésre a hagyományos tavaszi falunap. A rendezvényt idén is a lóversennyel kötötték össze a rendezők, hogy még látványosabb és színesebb programot kínáljanak a kilátogató

családok számára. A lóverseny eseményei már a pénteki napon elkezdődtek, és vasárnap is folytatódtak. A júnialis eseményei pedig kizárólag szombatra koncentráltak. A tavalyihoz hasonlóan színes programokkal, versenyekkel, ingyenes játékokkal, valamint fellépőkkel várták a település lakóit.

A gyerekek is jól szórakoztak a bükkösi júnialison

CSERDI

Befejeződött a település templomának renoválása. Több mint 30 négyzetméteren festették át a felületet speciális alpin-technika segítségével.

Cserdiben is fontosnak tartják, hogy megszépüljenek az épületek

CSERKÚT

Júniusban megtörtént a Cserkút és Kővágószőlős közti út, közismertebb nevén a Vörösdombi út műszaki átadása. A közel 10 millió forintos beruházás során felújították a burkolatot, és a csapadék-

Az Apostol együttes is sok bodait vonzott

Kiváló minőségű aszfaltút köti össze Cserkútot Kővágószőlőssel

elvezető árkot is kitisztították. Jónás József polgármester elmondta, hogy folytatódnak a felújítások, többek között a polgármesteri hivatal udvarán lévő kőfal, valamint az önkormányzat tulajdonában lévő bérházak is megújulhatnak.

HELESFA

A helesfai polgárok régi álma teljesült, amikor megalakult a helyi polgárőr egyesület. Az eseményen jelen voltak a szentlőrinci rendőrőrs vezető beosztású munkatársai és a helyi körzeti megbízottak is. A huszonkét fős önkéntes csoport Hegyi Tibort választotta meg vezetőjének. Az alakuló ülésen részt vett Tóth Tibor, a baranyai szövetség elnöke is, aki elmondta, hogy január óta ez a kilencedik új egyesület Baranyában.

HETVEHELY

A 100. Hetvehelyi Hírmondót tarthatták kezükben a település lakói. Ekkora példányszám megjelenéséről a környékbeli, illetve a távolabb lévő kistérségek kevese adhat csak számot. A lapot 2001. február hónapban indították útjára, azzal a céllal, hogy a település lakói információkat kapjanak Hetvehely életéről, a számukra fontos eseményekről. A Radio-aktív Hulladékokat Kezelő Kft. és a Mecsekérc Zrt. támogatásának köszönhetően a lap továbbra is ingyenesen jut el a település házaihoz.

A Közúti Közlekedési Szakszervezet Baranya Megyei Szervezete Hetvehelyen szervezte meg „Focimajális” nevű rendezvényét. A résztvevőket Wágner Antal polgármester, Horváth Zoltán, a Pannon Volán Zrt. vezérigazgatója, és dr. Konkoly Thege Mária, a Közúti Közlekedési Szakszervezet Baranya megyei elnöke köszöntötte. A helyszín kiválasztását, a programok lebonyolítását Gyenei János és Csizmadia Dezső települési képviselők, a Volán dolgozói végezték. A rendezvényen volt főzés, foci, kocsikázás, Árpád-kori templomlátogatás, horgászás. A jó hangulatot a Különjárat zenekar alapozta meg, a

friss hideg sörről pedig Gulyás Attila helyi vállalkozó gondoskodott.

A MOHOSZ gyereknap horgászversenyt rendezett a hetvehelyi horgásztavon. Meglepetésként minden gyerek egy spiccbotot, szákot, csalit és etetőanyagot kapott, amit a horgászat után megtarthatott. Az iskolások között is népszerű a horgászat, így 33 tanuló vehetett részt az eseményen.

Június 20-án, ünnepélyes keretek között átadták a hetvehelyi német tájházat. A megnyitóra sok vendég érkezett, hogy megtekintse a település új látványosságát, melynek létrejöttét a Duna-Mecsek Területfejlesztési Alapítvány is támogatta.

Gyönyörű lett a júniusban átadott német tájház, büszkének lehetnek rá a hetvehelyiek

KŐVÁGÓSZŐLŐS

Április 25-én tartották a II. Megyei Polgárőr Borverseny eredményhirdetését a kővágószőlői kultúrházban. A megmérettetésre 46 mintával neveztek a baranyai borosgazda polgárőrök. A Havrán István vezette szigorú, szakértői bírálóbizottság 6 arany, 6 ezüst, és 23 bronz minősítést osztott ki, valamint 11 oklevelet adományozott. Az eseményen részt vettek a Nyugat-mecseki Társadalmi Információs Társulás településeinek polgárőrei is, akik igen szép eredményeket értek el. „Az Év Baranyai Polgárőr Bora” minősítést Garai Gyula babarcszőlői merlot fajtájú vörösbora kapta.

KŐVÁGÓTÖTTÖS

A szokásostól eltérően, egy kirándulást választottak a település lakói a falunap alkalmából. A falu lakói – közel 130 polgár négy busszal indult útnak. Felkeresték a kőszegi várat, a Széchenyi család ősi fészket Nagycenken, és a fertődi kastélyt is.

A fertődi Esterházy-kastélyt is meglátogatták a kővágótöttösiek

Németországban tájékozódott az NymTIT

Tanulmányi út partnervárosi látogatással

Június 4. és 11. között a németországi Gorlebenben járt tanulmányi úton a Nyugat-mecseki Társadalmi Információs Társuláshoz tartozó települések polgármesteriből és alpolgármestereiből álló küldöttség. A csoporttal utazott Kovács Győző is, Boda polgármestere, az NymTIT elnöke, és ott volt a térség egyik ország-gyűlési képviselője is, Paizs József, Szigetvár város polgármestere. A küldött-séget az RHK Kft. és a Mecsekérc Zrt. szakemberei is elkísérték.

A csoport tagjai közel 9 órás buszozás után érkeztek meg Boda ausztriai partnertelepülésének, Ottngang főterére. Itt Josef Senzenberger, a település polgármestere fogadta őket, aki a rövid és szívélyes köszöntő után a szálláshelyre kísért a vendégeket. Az esti fogadáson, melyet Ottngang képviselő-testülete adott a magyarok tiszteletére, részt vett Helmut Kapeller, Felső-Ausztria parlamenti képviselője, valamint a helyi civil szervezetek képviselői is tiszteletüket tették az eseményen. Helmut Kapeller rövid köszöntőjében méltatta Boda és Ottngang partnertelepülési kapcsolatának jelentőségét, majd a küldöttség tagjait egy Felső-Ausztriát bemutató könyvvel ajándékozta meg. Kovács Győző, az NymTIT elnöke válaszában kitért a két település közös programjaira is. Paizs József országgyűlési képviselő pedig meghívta az ausztriai vendéglátókat a 2010-es pécsi Európa Kulturális Fővárosa rendezvény programjaira.

Másnap a küldöttség tagjai látogatást tettek a település bezárt köszöntőházában, a helyi asztalosüzemben, és a zeneiskolában.

Június 6-án továbbindultak Németországba, ahová 14 órás utazás után érkeztek meg Hamburgba. Másnap keresték fel a Hamburgtól 130 km-re lévő Gorleben települését, ahol a szakmai programon vettek részt a küldöttség tagjai. Ez két látogatásból állt. Először a Gorleben közelében található só dómban folyó kutatási program helyszínét tekintették meg.

(Folytatás a 8. oldalon)

Ottngang is gyönyörű helyen fekszik, méltó partnertelepülése Bodának

Az atomenergia jelene és jövője

Ismeretterjesztő konferencia Győrött

(Folytatás az 1. oldalról)

Dr. Hegyháti József mindig szívesen tart előadást a nagy aktivitású hulladékok elhelyezéséről

Dr. Hegyháti József hangsúlyozta: a kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok biztonságos tárolása megoldott és bevett gyakorlat már Magyarországon is, ám a nagy aktivitású, illetve hosszú élettartamú hulladékok végleges elhelyezése világszerte megoldásra vár – a hallgatóság meg is ismerhette az RHK Kft. erre vonatkozó koncepciótervét, a többretegű védelem,

a mélyen a felszín alatti tárolás biztonságosságát. Mindezt az ügyvezető igazgató természeti analógiákkal világította meg.

A konferencia záróelőadását Dr. Berta Miklós, a vendéglátó egyetem adjunktusa tartotta „Fúziós energiatermelés” címmel. A hallgatóság rövid összefoglalót kapott a nukleáris energiatermelés alapjairól, az atommagok energiájáról és megismerhette a fúziós energiatermelés ötletét, összehasonlításban a Nap fúziós folyamatával.

A konferencia egyik fő gondolata a sokat hangsúlyozott biztonság kérdése volt, a másik pedig, hogy a jövő energiájához sok-sok jól képzett fizikusra, mérnökre lesz majd szükség hosszú évtizedekig.

A rendezvény kísérőprogramjaként az érdeklődők részt vehettek a Fiatalok a Nukleáris Energiáért szervezet műszeres bemutatóján, illetve megtekinthették az RHK Kft. kiállítását a radioaktív hulladékok kezeléséről.

Befejeződött a mecseki uránbányák rekultivációja

A szakemberek sokat tettek a térség környezetéért

Az állami tulajdonban lévő Mecsekérc Zrt., majd a Mecsek-Öko Zrt. az elmúlt tíz évben 20,7 milliárd forintot fordított a környezeti hatások kezelésére. Magyarország egyik legnagyobb, kormányzati felügyelettel zajló környezetvédelmi beruházása mostanra fejeződött be.

A program részeként elkészült az uránbányászat föld alatti létesítményeinek felszámolásával kapcsolatos teljes kivitelezés. A munkafolyamat összesen öt bányauzemet érintett, mintegy 100 kilométer föld alatti vágatrendszerrel. A program kiterjedt a 32 függőleges aknával feltárt bányatérsegek szennyeződés-mentesítésére, a környezetre káros technológiai berendezések kiserelésére és a bányatörvény előírásainak megfelelő hosszú távú biztonságos lezárására. Ezzel együtt a külszínre nyíló aknákat is lezárták, és kiépítették az előírt műszaki megfigyelőrendszereket is.

A külszíni létesítmények és területek rekultivációja során 62 hektár üzemi területet kármentesítettek, 700 ezer köbméter, zömmel radioaktív anyaggal szennyezett talajt szállítottak el, illetve helyezték el hulladéktárolóban, valamint 420 ezer köbméter úgynevezett inaktív, tiszta talajt raktak le a területen. Emellett lebontottak 130 ezer köbméter térfogatú, radioaktívan szennyezett épületet, és kármentesítették a 14 kilométer hosszú külszíni vízfolyást is.

A mecseki uránbányászat egy emberöltő felöllel működése során tízezreknek jelentett biztos megélhetést, fontos szerepet betöltve a térség gazdaságában is. A bányában összesen 1200 kilométer hosszú vágat keletkezett, 21 ezer tonna uránfémot állítottak elő, és mintegy 50 millió tonna kőzetet termeltek ki.

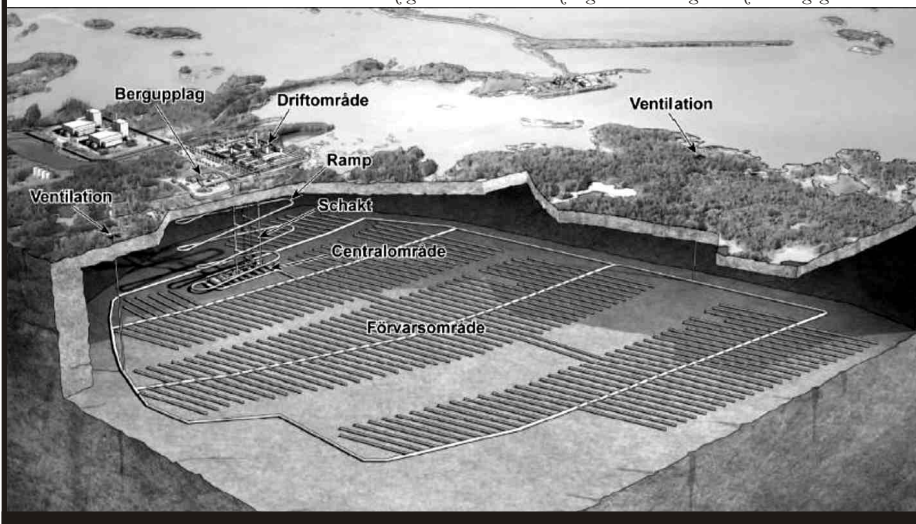
Kitekintés

Megépülhet a világ első kiégett üzemanyag-tárolója

A kiégett kazetták és radioaktív hulladékok kezelésével foglalkozó svéd SKB cég a forsmarki telephelyet választotta ki Svédország kiégett kazettáinak végleges tárolására. A vállalat bejelentése szerint a létesítmény telephelyi munkálatai 2013-ban, míg a valós építés 2015-ben kezdődhet meg. A tároló a tervek szerint 2023-ban léphet üzembe, és ezzel a világ első végleges kiégett üzemanyag-tárolója lehet. Az SKB két évtizednyi kutatás után döntött a forsmarki atomerőmű közelében, Stockholmtól 100 km-re fekvő telephely mellett. A svéd atomerőművek összes kiégett üzemanyagát a végleges tárolóban fogják elhelyezni, 500 méter mélyen a kristályos alapba vájva. Az SKB szerint a forsmarki telephely kőzete a tároló szintjében száraz, és kevésbé repedezett, ezek pedig a vállalat szerint fontos paraméterek a hosszú távú biztonság szempontjából. A felszíni létesítményeket egy már létező ipari park területén építik majd fel, és ez is csökkenti fogja a környezetre gyakorolt hatást.

Svédországban már elérhető közelségben van a kiégett kazetták végleges tárolása

A közvélemény a kutatások mellett

(Folytatás az 1. oldalról)

Nőtt az NymTIT ismertsége a térségben

A települések átlagát nézve kijelenthető, hogy szinte mindenki (88,3%) tisztában van azzal, hogy milyen jellegű kutatások folytak, és folynak majd a térségben a paksi atomerőmű nagy aktivitású hulladékának elhelyezésével kapcsolatosan. A lakosság 83,4%-a pedig azzal is tisztában van, hogy az atomerőműben az aktivitásuk alapján több kategóriába kell besorolni a hulladékokat.

A kutatásból kitűnik, hogy a nyugat-mecsekiek felelősségteljesen gondolkodó emberek. Ezt bizonyítja, hogy véleményük szerint a nagy aktivitású radioaktív hulladékkal kapcsolatos megoldást most kellene kidolgozni, és nem szabad a következő generációkra hagyni. Sokak véleménye szerint minden EU tagállamnak teljes mértékben felelősnek kellene lennie a saját radioaktív hulladékuk kezeléséért. Fontos még említést tenni arról, hogy a válaszadók közel kétharmada (65,4%) nagyon jól tudja, hogy a térségben a nagy aktivitású hulladékok, a kiegészítő fűtőelemek végleges tárolása lehet majd a cél. A kis és közepes aktivitású hulladékok bátaapáti elhelyezéséről a lakosság felének van tudomása.

A Boda mellé elképzelt tárolót idén már csak a lakosok 9,2 %-a utasítaná el, szemben a 2007-es 24,6%-os elutasítottsággal. Ez valószínűleg a helyiek tájékozódásának köszönhető, az itt élők évről évre, egyre több tudást birtokában vannak, és így látják, hogy a tervezett tároló milyen biztonsági garanciákat nyújt.

Arra a kérdésre, hogy a térségében végeztek-e geológiai vizsgálatokat a terület alkalmasságával kapcsolatosan, a válaszadók

84,9%-a adta meg a helyes igenlő választ. Arra pedig, hogy mennyire tartják megbízhatónak, hitelesnek ezeket a vizsgálatokat, illetve azok eredményét, a legtöbben a „teljesen megbízható” választ adták.

A közvélemény-kutatásnak fontos eleme volt annak vizsgálata, hogy az RHK Kft. és az NymTIT tájékoztatómunkája mennyire köszön vissza a válaszokban, illetve hogy magáról a tájékoztatásról milyen véleményekkel vannak a helybeliek. A kutatás alapján kijelenthető, hogy a Tájéoló c. újság, a helyi újságok, és az önkormányzatok tisztviselői szerepelnek az első helyen annak kapcsán, hogy honnan szerzik be információkat a helyiek. Ami még fontosabb, hogy ugyanezeket az információforrásokat hitelesnek is tartják az emberek, megjegyezve azt is, hogy az RHK Kft. és a Mecsekérc Zrt. szakemberei is hiteles és megbízható információkat nyújtanak az itt élők véleménye szerint. Maguk a megkérdezettek elsősorban az önkormányzatoktól várják el a tájékoztatást, majd második helyen szerepelnek az előbb említett társaságok szakemberei.

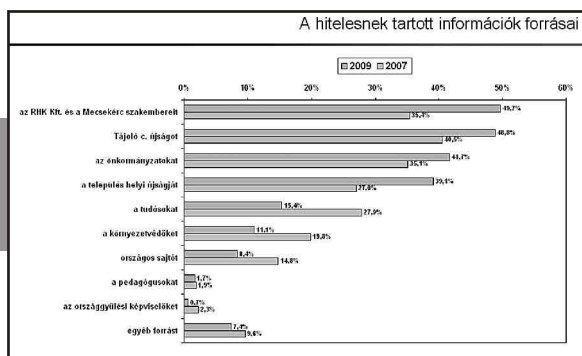
Kicsit megfordítva a dolgot, a térségben élők többsége (88,9%), a kutatások kapcsán úgy gondolja, hogy az önkormányzat legfontosabb feladata a tájékoztatás, és az hogy kikérje a lakosság véleményét (77%) a tervekkel kapcsolatban. Arra a kérdésre, hogy a települések fejlődésére milyen hatással lehet a tároló megépítése, 2007-ben még csak 59,8% válaszolta azt, hogy fejlődésre számít, míg idén ugyanez az arány 69,2% volt. Tehát egyre többen várják azt, hogy a

térség fontos szerepet játsszon a hazai radioaktív hulladékkezelésben, és ennek jó hatásai érezhetőek legyenek környezetükben. A bizalom nagyon fontos egy ilyen témában. Éppen ezért szerepelt kérdésként az is, hogy mennyire bíznak a helyiek a szakemberekben a majdani tároló terveivel kapcsolatban. A szakemberekbe vetett bizalmat a legtöbben ötösrre értékelték egy ötfokú skálán. Az átlag 3,84 volt, amely több mint a 2007-es 3,55. Fontos mutató az is, hogy ki mit vár családja számára a majdani tároló működésétől. A legtöbben munkát remélnek, de abban még többen biztosak, hogy a falvak számára mindenképpen fejlődést hozna a beruházás.

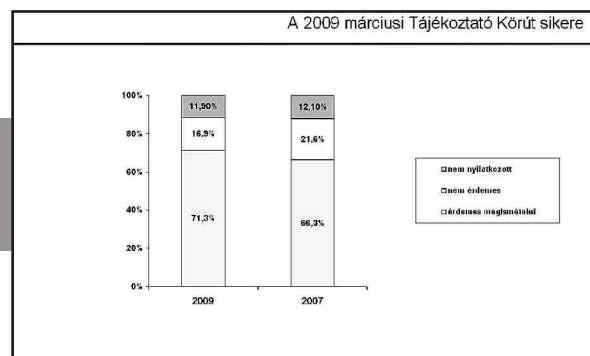
Az összepte párbeszédnek köszönhető az az eredmény is, hogy a lakosok abszolút többsége egyénileg is elfogadná a beruházás megvalósulását, és szerintük a lakosság többsége is a létesítmény mellé állna.

Az NymTIT munkáját dicséri az a tény, hogy a 2007-es 61,1%-os ismertségről 66,3%-os ismertségre tett szert a társulás. A lakosok elsősorban továbbra is a tájékoztatást várják el a szervezettől, melynek munkája 2009-ben 3,86-os átlagosztályzatot kapott az ötfokú skálán, szemben a 2007-es 3,71-es eredménnyel. Ez is az NymTIT munkájának egyre jobb elismerését mutatja.

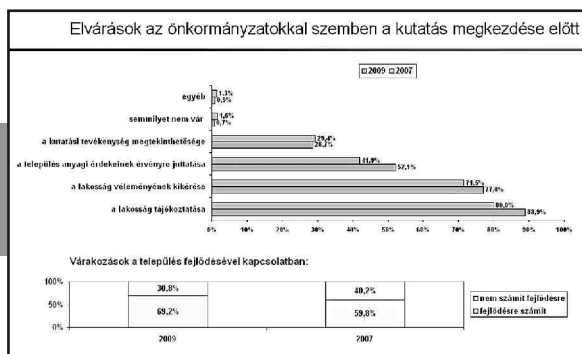
Zárásul érdemes megjegyezni, hogy az RHK Kft. szakemberei által tartott márciusi tájékoztatókörút nagy sikert aratott a helyiek körében. A nyugat-mecsekiek 71,3%-a szerint érdemes lesz megismételni majd időről időre ezeket az ismeretterjesztő sorozatokat.

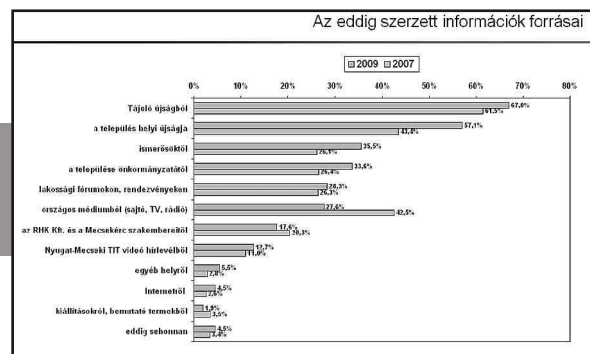
Növekszik a bizalom az RHK Kft. szakemberei és az önkormányzatok iránt

A tájékoztató körút minden településen nagy sikert aratott

A többség fejlődést vár a tervezett beruházásoktól, és fontosnak tartja, hogy az önkormányzatok folyamatosan tájékoztassák a lakosságot

A Tájéoló c. újság őrzi vezető helyét az információforrások között

V. Niels Bohr tanulmányi verseny

Dicséretes a térség fiataljainak tudása

Kovács Győző, az NymTIT elnöke, valamint Wágner Antal, Hetvehely polgármestere is kiemelte a tanulmányi verseny jelentőségét

–Ha május, akkor Hetvehely, ha Hetvehely, akkor Niels Bohr fizika- és kémiaverseny – kezdte megnyitó beszédét Wágner Antal, Hetvehely polgármestere május 4-én a közösségi házban. A sokak által kedvelt ismeretterjesztő versengést immár ötödik alkalommal rendezték meg. A polgármester beszédében kiemelte, hogy sok tudnivalóval csak itt találkozhatnak a diákok, és köszönettel tartoznak a felkészítő tanároknak és az RHK Kft. szakembereinek.

Kovács Győző, az NymTIT elnöke arra emlékeztette a fiatalokat, hogy ez a verseny is azt segíti, hogy amikor a radioaktív hulladékok biztonságos elhelyezésére sor kerül, addigra már megfelelő mennyiségű információval rendelkezzenek, és jó döntéseket tudjanak hozni.

A diákok a tesztlapok kitöltése után, játékos formában adtak számot tudásukról és a radioaktív hulladékok elhelyezésével kapcsolatos információikról. Voltak feladatok, melyek az iskolások kémiai és fizikai ismeretét tették próbára, de hétköznapi dolgokkal kapcsolatban is akadtak feladványok. A látványos fizikai kísérleteket a paksi Energetikai Szakközépiskolának köszönhetően élvezhették az érdeklődők.

A dobogós helyezettek

7. osztályos tanulók

1. Szili Zsanett (Boda)
2. Józsa Barbara (Hetvehely)
3. Vass Zsanett (Hetvehely)

8. osztályos tanulók

1. Kriszt Richard (Bükkösd)
2. Budai Katalin (Hetvehely)
3. Kerekes Norbert (Hetvehely)

Csapatverseny

1. Hetvehely
2. Bükkösd
3. Boda

Hetvehely remek házigazdája a fizika és kémia versenyeknek

A fizikai kísérleteket a paksi Energetikai Szakközépiskola diákjai mutatták be

A csapatversenyt idén is a házigazdák nyerték

Spóroljunk okosan!

Pénzügyi – és ami még keservesebb, gazdasági – válságban vergődik napjainkban a világ. Közben pedig a horizont távolabbi szegélyén újabb villámlásos-menydörgéses vihar tündezik föl – az energetikai hiányok réme: hiány az üzemanyagokban – főleg a szénhidrogénekben (kőolaj, földgáz) –, de a szén, sőt az urán sem tart ki örökké. Hiány, de legalábbis szűkösség látható már most a villamosenergia ellátásban. Érthető, hogy szerte a világban gőzerővel kutatják-keresik a megoldásokat: új üzemeltetési módokat, alternatív – lehetőleg megújuló – energiaforrásokat.

Persze nem elhanyagolható lehetőség a takarékoság sem, kezdve a kis fogyasztású gépkocsiktól az energia-takarékos készülékekig, berendezésekig. Már szinte divattá vált a jelszó: takarékoskodjunk, ami helyes és követendő, az élet minden területén.

Nézzük, mi mindent tehetünk, a teljesség igénye nélkül. Például az autóban ülve ne pörgessük túl a motort, esetleg le is állíthatjuk, ha várakozni kell. Ne érezze senki a kivagyiság parancsának a gyors indulást („Majd megmutatom, hogy kilövék előttem!”).

Télen egészséges ember számára elegendő 20–21 fok a szobákban (persze a betegek és a kisbabák melegebbet igényelhetnek). Nyáron pedig az egyre gyorsabban terjedő, egyébként jócskán energiazabáló klíma-berendezésekkel érzük be a 25 fokos hőmérséklettel, nem kell – és nem is egészséges – 18 fokra hűteni a lakást.

Ma már villamos berendezések serege teszi kellemessé az életünket. Ezek jelentős része bizony jócskán fogyaszt energiát, az automata mosógépektől és a már említett légkondiktól kezdve a hűtő- és fagyasztószelektreken át a tévékig, számítógépekig. Kényelmes a készenléti (stand-by) megoldás, mert be- és kikapcsoláskor nem kell odamenni a készülékhez, elég megnyomni a távvezérlő gombját. Ám készenléti

berendezések teljesítményigényük kb. tíz százalékát fogyasztják, és a sok kicsi sokra megy. A számítógépet is érdemes kikapcsolni, ha hosszabb ideig nem használjuk, a mosáshoz pedig gyűjtjük össze a maximális mennyiségű ruhát, mert ugyanannyit fogyaszt akkor is, ha kevésbé töltjük meg, mintha tele lenne.

Villamos készülék cseréjekor vegyünk lehetőleg kis fogyasztású, A vagy B osztályú berendezést. Ha megplazmatévét szeretnénk vásárolni, gondoljunk arra is, hogy viszonylag hamar csökkennek a képességei, ráadásul zabálja az energiát.

Van azonban a spórolásnak egy másik oldala is, ha rendszerben vizsgáljuk a folyamatokat. Az idők még emlékeznek azokra az időkre, amikor „kiutalták” az autót, a hűtőszekrényt. Ennek következtében a boldog tulajdonosok, akik olykor évekig vártak rá, évtizedekig nyújták a Szarátov jég szekrényt vagy a Trabantot, Skodát. Mai szemmel nézve ezek elképesztően igénytelen kivitelű szerkezetek voltak, meglehetősen fogyasztással. Ám volt egy előnyük: a tartósságuk. A mi Szarátovunk például, amit még a papám kapott 1957-ben (60 liter volt a hasznos tere, egy picinyke jégkészítő rekesszel), 20 évet szolgált nálunk, aztán elajándékoztuk, és további 15 évet húzott le. No és az autók! Nem számított ritkaságnak a húsz, huszonöt éves pöffögő. Ezek az idők elmúltak. Ma egy 120 literes hűtőszekrény szinte kicsinek számít, a mostani gépkocsik pedig sokkal kevesebbet fogyasztanak, miközben az utazási és kényelmi szolgáltatásaik összehasonlíthatatlanul jobbak. Csak sajnos nincs pro kontra nélkül, nincs fény árnyék nélkül. A modern gépekbe, berendezésekbe igyekeznek minél kevesebb anyagot beépíteni, teljesítőképességüket pedig a végletekig „kihegyezik”. Ennek következtében élettartamuk jóval rövidebb az „öshüllőkénél”. Jó esetben 15, de inkább csak 8–10 évig „élnek”, utána mehetnek a bontóba. Márpedig a bontás, de főként az

új eszköz gyártása igen sok energiát emészt föl. Ha így vizsgáljuk, nem is igen beszélhetünk energianyereségről, vagy csak nagyon kevésről. Nem is szólva a korán elöregedett és kidobandó berendezések túlműködéséről, amivel fogyasztják Földünk amúgy is egyre szűkösebb készleteit, és jócskán terhelik a környezetet. A fémrészek még hagyján, mert újra feldolgozhatók, ám a rengeteg műanyag, ami a lebomláskor gyakran káros anyagokat bocsát ki, már annál inkább.

Ne vegyünk hát új gépeket, berendezéseket? Dehogynem! Ha van rá módunk, mindenképpen, hiszen kisebb fogyasztásuk révén energiát spórolhatunk. Kétségtelenül előny az is, hogy az új eszközök, berendezések iránti kereslet pörgeti az ipart, a szolgáltatásokat, ez pedig munkahelyeket teremt – ami a „pro” oldalt erősíti. Ahogy azt is tanácsolhatjuk, hogy aki teheti, hasznosítsa a megújuló energiaforrásokat (napelemeket a háztetőre, szélmotort a hátsó udvarba, turbinákat a patakokra, kis vízfolyásokra). Akinek pedig minderre nincs lehetősége, az okosan takarékoskodjon.

Persze mindeközben ne felejtjük, semmi sincs ingyen, ha rendszerben gondolkodunk.

*Dr. Szentgyörgyi Zsuzsa villamosmérnök,
a Magyar Mérnök Akadémia tagja*

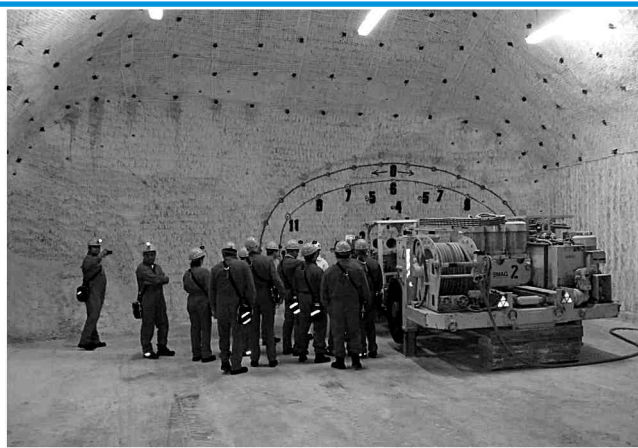
Németországban tájékozódott az NymTIT

(Folytatás a 3. oldalról)

Tanulmányi út partnervárosi látogatással

A magyar küldöttség komolyan vette a feladatát, hasznos tapasztalatokat szereztek tagjai

A só dómban található vágatok impozáns látványt nyújtanak

Ha az ittenieknek sikerül minden engedélyt beszerezniük, ebben a formációban elsősorban a hőtermelő (reprocesszálásból származó üvegesített nagy aktivitású hulladékok, illetve kiégett fűtőelemek) hulladékokat helyeznék el – mondták el a helyi szakemberek a bevezető tájékoztató előadásban. A formációról elhangzott, hogy kiterjedése 16x4 km, vastagsága 3–3,5 km. A mélységből folyamatosan préselődik felfelé a fiatalabb sóréteg, ennek következtében a dómot fedő üledékrétegek kiemelkednek és erodálódnak, azaz vékonyodnak. A fenti folyamat ellenére a sótömb alakja az elmúlt 60–70 millió évben nem változott. A tárolót 800–900 m mélységben szeretnék kialakítani. A tájékoztató előadás után került sor a jelenlévők számára talán a legizgalmasabb pillanatokra, „műszakra” indultak a föld alá. A megfelelő védőfelszerelések (ruha, kobak, fejlámpa) felvétele után jöhetett a sorbanállás a leszálló akna elé.

Jelenleg a vágatrendszer két függőleges aknán keresztül kapcsolódik a felszínhez. Az első akna a személy és anyagmozgatás céljait szolgálja, a másik akna az áthúzó szellőzést biztosító légakna. A második aknát viszont úgy alakították ki, hogy a későbbiekben alkalmas legyen a hulladék leszállítására is. Közel 5 perces liftezés után 843 m mélyen szálltak ki a kásból az NymTIT tagjai. Nem volt idegen ez a mélység a magyar csoportnak, mert többen már jártak vagy dolgoztak is valamelyik mecseki bányában.

A létesítmények bejárása mellett, szakmai előadásokat is meghallgathatott a küldöttség

A sóban a vágathajtásra két módszer is szóba jöhet: a fúrás és robbantás, valamint a jövesztés módszere. Az utóbbi esetében kisebb lesz a vágathajtás által megzavart zóna, de amiatt hogy sokkal flexibilisebb, a fúrásos robbantásos módszert alkalmazzák – hangzott el a helyi kísérőtől a tájékoztató. A vágatok kereszteződéseit, a kanyarokat sokkal könnyebb ezzel a módszerrel kialakítani. Egy lépésben (fogással) akár 5-6 métert is képesek előrehaladni. A kitermelt kőst a felszínen deponálják. Lehetőség volt gépkocsival körbe autózni a bányavágatokat, és kiszállva szemrevételezni a munkákat. Arra, hogy a kőst hogyan öleli majd körbe a visszatömédékelés után a hulladékot, két példát is mutattak a vágatokban. Az egyik egy anhidrit réteg, a másik pedig egy kőolaj tartalmú fekkőzet kőstba történő beékelődése és bezáródása volt. Közel 3 óras lent tartózkodás után érkeztek a felszínre az NymTIT küldöttség tagjai. A bányalátogatás zárógondolataként a csapat kísérője elmondta, hogy a helyi lakosság nagyon támogatja a programot, valamint a helyi és az országos politika is a beruházás mellett van. A program második részében, a szintén a közelben található reprocesszálásból származó üvegesített nagy aktivitású hulladékok, illetve kiégett fűtőelemek átmeneti tárolását biztosító létesítményt tekintették meg a küldöttség tagjai.

Németországban két központi átmeneti tároló létezik: az egyik Ahausban, ahol a kiégett atomerőművi eredetű fűtőelemek mellett a kutatóreaktorok kiégett fűtőelemeit tárolják; a másik Gorlebenben, ahol a kiégett atomerőművi eredetű fűtőelemek mellett az angliai és franciaországi reprocesszálásból származó üvegesített nagy aktivitású hulladékot tárolják.

A helyi szakemberek egy rövid videofilm levetítése után, nagyon szigorú biztonsági előírások mellett, legfeljebb 3 fős csoportokban vezették végig a küldöttség tagjait a telephelyen. A reprocesszálást 2005. június 30-i határidővel leállították. Már csak a korábban kiszállított kiégett fűtőelemek

reprocesszási maradványait szállítják vissza. A szállítás vasúton történik Dannenbergig, ahol a konténereket átmenetileg és közúton szállítják tovább Gorlebenbe. A gorlebeni központi átmeneti tárolóban konténerekben tárolják az üvegesített nagy aktivitású hulladékot (2007 végén 75 konténer) és a kiégett fűtőelemeket (2007 végén 5 konténer). Összesen 420 tárolási pozíciójuk van.

A gorlebeni telephelyen található még egy átmeneti tároló a radioaktív hulladékok számára, valamint egy kísérleti kondicionáló üzem is. Ez utóbbi tartalmaz egy forró kamrát, ahol a kiégett fűtőelemek szétszerelhetők. A tervek szerint különválasztják a fűtőelem pálcákat és az egyéb szerkezeti részeket. A fűtőelem pálcák konténerekbe kerülnek, és így helyezhetőek el a gorlebeni mélygeológiai tárolóban. Közel egyórás látogatás után hagyták el a telephelyet az NymTIT küldöttség tagjai. A tanulmányi út összegzéseként elmondható, hogy a társulás tagjai egy új földtani közetformációt ismertek meg, valamint bejárhatták Európa egyik legösszetettebb radioaktív hulladékkezelő létesítményét, és bepillantást nyerhettek az ott folyó kutatásokba. Gorleben is azt bizonyítja, hogy tudatos előkészítő munkával az atomerőművek hulladékai megfelelően, biztonságosan tárolhatóak.

NYUGAT-MECSEKI
Tájéoló
Bakonya, Boda, Bükksöd, Cserdi, Cserkút, Helyes, Hetvehely, Kővágószőlős, Kővágóttócs

KISTÉRSÉGI LAP

Kiadja a Noguchi Porter Novelli
(1054 Budapest, Szabadság tér 7.)
Felelős kiadó a kft. ügyvezető
igazgatója. Szerkeszti
a szerkesztőbizottság.
Készült a Ferling PR Kft.
közreműködésével.
Nyomás: V-TESA Bt.

ISSN 1786-0563